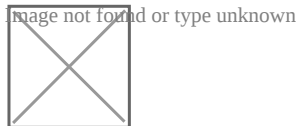

Το σύμπαν διαθέτει προσωπικότητα και λογικότητα...

/ [Πεμπτουσία](#)

Η θεώρηση της φύσης ως Θείας δημιουργίας και του κάθε τμήματος της γης ως ιερό, μας οδηγεί αναμφισβήτητα προς μία κατεύθυνση. Στο να τη σεβαστούμε. Παράλληλα, όταν απευθυνόμαστε στον φυσικό και υλικό κόσμο, στο περιβάλλον γενικότερα, δεν πρέπει να προσηλωνόμαστε σε αυτό, έτσι ώστε να εξαρτόμαστε κατά κύριο λόγο από τις λειτουργίες-παροχές του, αλλά να συναισθανόμαστε τη θνητότητα αυτού και να του αποδίδουμε την αρμόζουσα θέση και τον κατάλληλο σεβασμό. Ο κόσμος αυτός δεν νοείται αιώνιος, αλλά προσωρινός.

«Οὐκ ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ ἀσκήσις σὺν ἀγιασμῷ». Δίδοντας ο άνθρωπος προτεραιότητα καταρχάς στην κοσμική χρήση του εαυτού του, δεν προβαίνει σε ανάλογες προσπάθειες για να γνωρίσει τη δημιουργία του Θεού σε όλα τα μεγέθη της. Έτσι, αλλοτριώνεται και αποξενώνεται, διότι αντί να δοξολογήσει και να ευχαριστήσει τον Θεό, να ενωθεί μαζί Του, αρκείται στην χρήση και μετοχή στα κτίσματα και αγαθά Του. Όταν αλλοιώνεται το κάλλος της δημιουργίας, η οποία οφείλεται στην έλλειψη

ασκήσεως, προσβάλλεται και ο Δημιουργός και η φύση.^[1]

Η αίσθηση του ιερού που πραγματικά λείπει από τη συνείδησή μας και η αληθινή γνώση ότι τα πάντα εν ζωή είναι ιερά και παράλληλα η ταπείνωση προς όλα είναι ο ποιοτικός παράγων που θα μας αποτρέψει από την αυτοκαταστροφή, στην οποία είμαστε σήμερα καταδικασμένοι, που αποτελεί δική μας επιλογή και για την οποία φέρουμε αμέριστα ευθύνη^[2]. Η ευλογία ολόκληρης της δημιουργίας, κατά τον Σμέμαν, σημαίνει πως ο Θεός την καθιστά το σημείο και το μέσο της παρουσίας και της σοφίας Του, της αγάπης και της αποκάλυψής Του.^{[3] [4]}

Η θεώρηση του ανθρώπου ως κρίκου ανάμεσα στην κτίση και στον Θεόν δίδει αναμφισβήτητα μία απάντηση στο αρχικό ερώτημά μας περί του ρόλου που διαδραματίζει στη λειτουργία της ο άνθρωπος. Στην εποχή μας, όσο ποτέ στο παρελθόν, τίθεται ενώπιον της ανθρωπότητας, με τόσο επιτακτικό τρόπο, η ανάγκη επανασύνδεσης του κόσμου με τον Θεόν, ή άλλως η ανάγκη να αντιληφθούμε το πώς ο κτιστός κόσμος ενώνεται με τον Θείο κόσμο, μόνο μέσω του ανθρώπου ως Ιερέα. Κάτι τέτοιο όμως προϋποθέτει, όπως ήδη αναλύθηκε, την σύγκρουση με την όποια²¹⁵ αντίληψη θεωρεί τα δημιουργήματα ως οντότητες αυτόνομες από τον Θεόν.

Την άποψη πως «η φύση ολόκληρη αποτελεί μία θεοφάνεια» αναπτύσσει με χαρακτηριστικό τρόπο ο Επίσκοπος Κάλλιστος Ware.^[5] Στη θέση αυτή καταλήγει μελετώντας λόγους του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά και του αγίου Μάξιμου του Ομολογητή. Σύμφωνα μάλιστα με τον Άγιο Μάξιμο, «ο Χριστός, ο Δημιουργός Λόγος, έχει εμφυτεύσει σε κάθε κτίσμα Του έναν χαρακτηριστικό λόγο, ο οποίος είναι η θεία παρουσία σε αυτό το δημιούργημα, η πρόθεση του Θεού γι' αυτό, η εσώτερη ουσία του, αυτή που το κάνει να είναι διακριτά ο εαυτός του και ταυτόχρονα το έλκει προς τον Θεό. Χάρη σ' αυτούς τους ενυπάρχοντες λόγους κάθε κτίσμα δεν είναι απλώς ένα πράγμα αλλά ένα προσωπικός λόγος που απευθύνει σ' εμάς ο Δημιουργός. Ο Θεός Λόγος, το δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, συνιστά ταυτόχρονα την πηγή και τον σκοπό κάθε συγκεκριμένου λόγου και μ' αυτόν τον τρόπο ενεργεί ως η πανταχού παρουσία που αγκαλιάζει και ενοποιεί τα πάντα» .

Σύμφωνα με τον Ν. Ματσούκα: «Μεταξύ των όντων και της δημιουργικής βουλήσεως του Θεού υπάρχει συνεκτική και οργανική σχέση. Η εσωτερική δομή και συγκρότηση κάθε όντος είναι σύστοιχη προς το περιεχόμενο του προαιώνιου θελήματος του τριαδικού Θεού για τη δημιουργία της κτιστής πραγματικότητας. Έτσι το συστατικό στοιχείο κάθε όντος και ολόκληρης της δημιουργίας ανταποκρίνεται προς το θείο θέλημα. Είναι αυτό που αιώνια θέλει ο Θεός και

υπάρχει, αναπτύσσεται, ολοκληρώνεται και τελειώνεται κατά το λόγο του θείου θελήματος. Ο δεσμός αυτός από τη μια μεριά κάνει άρρηκτη και οργανική τη σχέση κτίσεως και κτίστη και από την άλλη προσδιορίζει με τέτοιο τρόπο όλα τα συστατικά της κτίσεως, ώστε να έχουν «θεϊκή δομή» που ποικίλλει και διαφοροποιείται κατά τη δεκτικότητα κάθε όντος.».[\[6\]](#) [\[7\]](#) [\[8\]](#)

Ο Αν. Κεσελόπουλος, επίσης μας εξηγεί πως: «η γνώση των λόγων, που υπάρχουν στα δημιουργήματα, οδηγεί στη γνώση του Θείου θελήματος, αφού η ύλη για την ορθόδοξη κοσμολογία δεν είναι μόνο μία πραγματικότητα που έχει απλώς την αιτία και την πρώτη αρχή της στο Θεό, αλλά ουσίωση του θελήματος του Θεού και 219 αποτέλεσμα της προσωπικής Θείας ενέργειας».

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Καθηγητής Χρήστος Τερέζης, «το σύμπαν διαθέτει προσωπικότητα και λογικότητα, και μάλιστα όχι μόνον με όρους αλληγορίας. Πρόκειται δηλαδή για μια κοσμική πολυπλοκότητα, η οποία δεν καθορίζεται από έναν άκαμπτο και ασυμβίβαστο νομοεκτελεστικό μηχανισμό αλλά είναι προϊόν αγάπης και ελευθερίας»²²⁰. Η προέκταση αυτής της άποψης μας οδηγεί σε μία θεμελιώδη αντίληψη της χριστιανικής θεολογίας σύμφωνα με την οποία η ορθή χρήση των υλικών αγαθών από τον άνθρωπο συμβάλλει στην «οργανική επικοινωνία του με τις εγγενείς δυνάμεις του φυσικού περιβάλλοντος και, κατ' επέκταση, με τον ίδιο τον²²¹ τριαδικό Θεό ως δημιουργό του».

[\[1\]](#) Μπαλατσούκας, 1996, σ. 85-87.

[\[2\]](#) Σέρραρντ, 2008, σ. 25.

[\[3\]](#) Σμέμαν, 1992, σ. 29.

[\[4\]](#) Σέρραρντ, 2008, σ. 253.

[\[5\]](#) Ware, 2008, σ. 59.

[\[6\]](#) Ware, 2008, σ. 58.

[\[7\]](#) Ματσούκας, 1980, σ. 83-84.

[\[8\]](#) Κεσελόπουλος, 1992, σ. 136-137.

του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστήμιου με επιβλέποντα καθηγητή τον Χρήστο Τερέζη και αξιολογητές τους Νικόλαο Κόϊο και Βασίλειο Φανάρα.